

442.

Г Л А С Н И К

АДВОКАТСКЕ КОМОРЕ ВОЈВОДИНЕ
ЧАСОПИС ЗА ПРАВНУ ТЕОРИЈУ И ПРАКСУ

LVIII год. од изласка
XXXV год. непрекидног издажења

Нови Сад, јануар 1986.
Број 1

САДРЖАЈ

ЧЛАНЦИ И РАСПРАВЕ

Др Станко Бејатовић	Новчана казна и условна осуда
Др Даница Попов	Клаузуле о арбитражи у уговорима
о продаји инвестиционе опреме
Др Карло Ковач	Поводом једног случаја супружан-
ског издржавања

ПРАВНА ПРАКСА

Правни ставови Општинског, Вишег
суда у Новом Саду и Врховног
суда Војводине

САОПШТЕЊА

Закључци Већа општина Скупштине
САП Војводине
Закључци Секције ПК ССРНВ за
друштвено-политички систем
Из седнице Управног одбора
(15. XI 1985)
Из записника редовне годишње
Скупштине АКВ
Из седнице Управног одбора
(13. XII 1985)

Г Л А С Н И К

АДВОКАТСКЕ КОМОРЕ ВОЈВОДИНЕ

ЧАСОПИС ЗА ПРАВНУ ТЕОРИЈУ И ПРАКСУ

LVIII год. од изласка
XXXV год. непрекидног издажења

Нови Сад, јануар 1986.
Број 1

Ч Л А Н Ц И И Р А С П Р А В Е

(Стручни рад)

Др Станко Бејатовић

научни сарадник Института за криминолошка
и социолошка истраживања у Београду

НОВЧАНА КАЗНА И УСЛОВНА ОСУДА

Једно од најспорнијих и најдискутабилнијих питања у кривичноправној теорији и законодавству у односу на условну осуду јесте питање: да ли дозволити или не дозволити могућност изрицања условне осуде код новчане казне? Спор око постављеног питања води се још од момента појаве установе условне осуде. Тако, на пример, постављено питање било је предмет разматрања већ на конгресу Међународног удружења за кривично право одржаном 1891. године у Кристијани,¹ који се изјаснио за могућност примене условне осуде и код новчане казне. Слично томе, и на Петом међународном конгресу за казнене заводе, одржаном у Паризу 1895. године, такође се расправљало и о овом питању².

Мишљења и ставови по постављеном питању, како у теорији, тако и у законодавству, су подељена, и крећу се од негирања могућности изрицања условне осуде код новчане казне, па до дозвољавања могућности изрицања условне осуде и код новчане казне, односно и до дозвољавања могућности истовременог изрицања и условне осуде и новчане казне, и то и у оним случајевима у којима новчана казна није ни прописана за конкретно кривично дело.

Теоретичари који се изјашњавају против могућности изрицања условне осуде код новчане казне, своје схватање, по овом питању, образлажу чињеницом да се новчана казна састоји у плаћању које, не само, што не деморалише осуђеног, већ га и не излаже опасности да постане повратник, као што је то случај са за-

¹ О томе види: Др Божа Марковић, Средства за замену кратковремене казне лишења слободе, с нарочитим освртом на условну осуду, Београд, 1909, стр. 149.

² О томе види: Др Божа Марковић, Седми међународни конгрес за казнене заводе, Београд, 1906, стр. 24.

твором. Наиме, према схватању истих, извршењем новчане казне осуђени се не квари, нити му се удара жиг срамоте што је бора-вио у затвору. Његова невина породица не окреће се у пропаст, јер не губи свог хранитеља. Тако осуђени не губи своје радно ме-сто и своју зараду. Због тога, код новчане казне, према схватању истих, не стоје они разлози који су утицали и који утичу на одла-гање извршења казне лишења слободе. Уз то, истиче се и да пра-вно не постоји могућност условљавања новчане казне, јер „једном изречена новчана казна припада државној благајни па за то не може бити опрштена, односно условно одложена“, као и то да „давањем условне осуде за новчану казну репресија се сасвим гу-би. Условна осуда треба да буде средина између новчане казне и чистог опрштаја.”³

Слично изнесеним ранијим схватањима, и у новијој кривич-ноправној литератури су присутна мишљења која се не слажу са могућношћу изрицања условне осуде код новчане казне. Тако, на пример, др Богдан Златарић каже: „Прије свега, не чини нам се ни потребним ни сврсисходним могућност увјетовања новчане ка-зне, јер притисак који би таква пријетња требала да одигра на учиниоца у спречавању његове нове криминалне делатности вари-ра зависно од промјена у вриједности новца и промјена у имов-ном стању учиниоца.” Залажући се за могућност комбинације условне осуде са новчаном казном и другим кривичноправним ме-рама истиче: „С друге стране, требало би размотрити могућност да се уз казну лишења слободе увјетује и примена још неких мје-ра сигурности, што би некад осјетљиво појачало превентивно дје-ловање увјетне осуде. Исто тако заслужује пажњу идеја о комби-новању увјетне осуде с још неким налозима које би суд упутио осуђеном (на пример, да не напушта одређено мјесто, да не одла-зи у одређено подручје, да уредно посјећује неки течај за профе-сионално оспособљавање и слично). Коначно, озбиљно би требало узети у обзир могућност комбиновања увјетне и безувјетне осуде какву наилазимо у неким новијим законикима (на пример у ма-ђарском и шведском Кривичном законiku). Тако би, прије свега, било сврсисходно да се омогући комбинација безувјетне новчане казне с увјетном казном лишења слободе.”⁴

Слично мишљење има и др Франђо Бачић, када каже: „У логици целокупне криминално-политичке концепције увјетне осуде је да она обухвати и новчану казну, јер је и то казна, а увјет-ном осудом тежи се избјећи казна. Увјетној осуди као мјери куш-ње одговара да обухвати и новчану казну. С друге стране, новча-на казна као најлакша казна вјероватно не садржи у себи довољно

³ О томе види: Тихомир Васиљевић, Условна осуда, Београд, 1935, стр. 177-178. — Др Божа Марковић, Средства за замену кратковремене казне лишења слободе, с нарочитим освртом на условну осуду, Београд, 1909, стр. 148-149. — Др Јосип Шиловић, Студије о реформи Хрватскога казненога закона и увјетна осуда, Загреб, 1910, стр. 75-76. и — Лукијан Трепо, О ус-ловној осуди, Бранић, 1901, стр. 291-295.

⁴ Др Богдан Златарић, О систему репресивних мјера према одрасли-ма у југословенском кривичном законодавству, Југословенска ревија за криминологију и кривично право, 1966, бр. 2, стр. 213.

снаге као претња казном, па то у великој мјери смањује квалитет увјетне осуде као интензивне опомене.”⁵

Слично схватање заступа и др Љубиша Лазаревић, када каже: „Ако се пође од основне сврхе условне осуде, онда се може поставити питање да ли је оправдано одлагање извршења новчане казне. Основна намена условне осуде је замена краткотрајне казне лишења слободе и у таквој функцији лежи најјаче криминално-политичко оправдање ове санкције. С друге стране, новчана казна намењена је, пре свега, оним учиниоцима који се у извршењу дела руководе користољубивим мотивима, а изриче се кад је с обзиром на имовно стање учиниоца могуће њено извршење. Оправдано је дакле, да се посегне у имовину оног учиниоца који је хтео да је увећа на незаконит начин и на штету другог. Стога, кад је оправдано изрећи ову казну нема великог оправдања да се одложи њено извршење, чак и кад се новчана казна изриче да би се избегло изрицање краће казне затвора.”⁶

Насупрот предње изнесеном схватању, друга група теоретичара заступа схватање по коме се дозвољава могућност изрицања условне осуде и код новчане казне. Ту пре свега спадају: Фајер, Цукер, Ламаш, Лист, Хител, Фелиш, Хагеруп, Митермајер, Перин, Грос, Симсон,⁷ и други новији кривично-правни теоретичари. Писци који се изјашњавају за примену условне осуде код новчане казне своје гледиште, углавном, мотивишу тиме што: „Правичност захтева, да се према осуђеном на новчану казну поступа у истој мери благо као и према осуђеном на затвор. Јер, у противном десило би се, да се према осуђеном на новчану казну као мање кривом строже поступа него према осуђеном на затвор као већем кривцу, и ако су они извршили једно исто дело, и то, можда, други као виновник а први као учесник.”⁸

Приликом разматрања постављеног питања: „Да ли дати или не дати условну осуду и за новчану казну?” врло често се истиче и једна чињеница која, сматрам, има одлучивћи значај код давања одговора на постављено питање. То је да по већини, како ранијих, тако и сада важећих кривичних законодавстава, у случају да се новчана казна не може ни принудно наплатити, долази до њене замене са одговарајућом казном лишења слободе,⁹ и то у

⁵ Др Францо Бачић, Кривично право, Опћи део, Загреб 1980, стр. 461.

⁶ Др Љубиша Лазаревић, Предстојеће измене у југословенском кривичном законодавству, Правни живот, 1984, стр. 532.

⁷ О схватању истих види: Тихомир Васиљевић, *op. cit.*, стр. 181.

⁸ Pettin, Цитирано по: Др Божа Марковић, Средства за замену кратковремене казне лишења слободе, с нарочитим освртом на условну осуду, Београд, 1909, стр. 149.

⁹ За разлику од већине кривичних законодавстава која прописују замену ненаплативе новчане казне са одговарајућом казном лишења слободе, код појединих законодавстава таква могућност — обавеза је изричито забрањена. Тако, на пример, према Кривичном законiku РСФСР „Замена новчане казне лишењем слободе и замена лишења слободе новчаном казном није дозвољена”. (Види члан 30, став 4. Кривичног законика РСФСР од 27. октобра 1960. Измене и допуне од 25. јула 1962. — Издање Института за криминолошка и социолошка истраживања из Београда, Београд, 1963).

њеном краћем трајању. Јер, на пример, према Кривичном закону СФРЈ затвор који замењује ненаплативу новчану казну не може бити дужи од шест месеци.¹⁰ Значи, долази до казне лишења слободе чије се извршење хоће да избегне изрицањем условне осуде. Уз то, у таквим случајевима примена условне осуде је, значи, могућа и дозвољена код тежих кривичних дела, код кривичних дела за која се изриче или утврђује казна затвора, а не и код лакших кривичних дела, код кривичних дела услед чије је лакоће изречена, на пример, само новчана казна у њеном минималном трајању. Услед тога, поједини кривичноправни теоретичари, и поред тога што су у начелу против могућности изрицања условне осуде код новчане казне, ипак дозвољавају могућност изрицања условне осуде и код новчане казне у случајевима када се она, због ненаплативости, замењује одговарајућом казном лишења слободе. Тако, на пример, Gross сматра да се условна осуда не сме протегнути на новчану казну „али да се свакако има протегнути на казну слободе, која ступа на мјесто неутјериве глобе, јер за њу говоре исти разлози, који и за првобитну казну слободе.”¹¹ Сименсон је истог мишљења, уз додатни предлог да „се за тај случај, питање увјетне осуде ријеши истом онла, као се установи, да је глоба неутјерива.”¹² Liszt иле још даље и предлаже да се у таквим случајевима осуђеном на новчану казну да „право да у случају немогућности плаћања тражи од суда одлагање супсидијарног затвора.”¹³

Имајући у виду изнесену чињеницу могућности, а у појединим случајевима и обавезе замене изречене новчане казне казном лишења слободе, а тиме и до довођења таквог осуђеног у ситуацију која се изрицањем условне осуде избегава и код знатно тежих кривичних дела, дозвољавање могућности изрицања условне осуде и код новчане казне, па и неовисно од тога што је условна осуда настала као средство за замену кратковремене казне лишења слободе, у начелу је исправно и оправдано. Уз то, сигурно је да и изрицање условне осуде и код новчане казне у појединим случајевима представља довољну меру за ресоцијализацију учиниоца таквог кривичног дела, довољну меру да утиче на истог да у будуће не врши кривична дела. Осим тога, нужно је водити рачуна и о обзирима правичности, који сходно изнесеном, не допуштају да мањи кривац трпи више од већег кривца, а што би се у случају супротног, у већини случајева десило, и то посебно у оним случајевима када до замене новчане казне казном лишења слобо-

¹⁰ Види: члан 39. став 3. Кривичног законика СФРЈ („Службени лист СФРЈ”, бр. 36/77).

¹¹ Gross, Für den bedingten Straflass, стр. 373. (Цитирано по: Др Јосип Шиловић, *op. cit.*, стр. 76).

¹² Simenson, Für die bedingte Verertheilung, стр. 40. (Цитирано по: Др Јосип Шиловић, *op. cit.*, стр. 76).

¹³ Liszt, Vergl. Darstellung, Alg. th. III 68. (Види: Др Божа Марковић, Средства за замену кратковремене казне лишења слободе, с нарочитим освртом на условну осуду, Београд, 1909, стр. 150).

де долази без кривице таквог учиниоца кривичног дела (на пример, случај кад осуђени изречену новчану казну не може да плати).

Поред изнесеног, могућност изрицања условне осуде и код новчане казне је у целости у складу и са сврхом условне осуде, будући да се иста састоји у томе „да се према кривично одговорном учиниоцу не примени казна за мање друштвено опасна дела...“¹⁴ То из разлога што је и новчана казна предвиђена у смислу тако одређене сврхе, односно и из разлога што је новчана казна резервисана за мање друштвено опасна дела. Значи, за она дела за која је предвиђена могућност изрицања условне осуде.

У разматрању изненесене оправданости дозвољавања могућности изрицања условне осуде и код новчане казне, нужно је имати у виду и чињеницу практичне неизводљивости предлаганих могућности условљавања субсидијарног затвора.

Слично изнесеним разликама у кривичноправној теорији, и у законодавству, и то како старијем, тако и сада важећем, питање могућности изрицања условне осуде код новчане казне решено је на различите начине. У зависности од дозвољавања или не дозвољавања такве могућности, сва та законодавства можемо поделити у две основне групе.

У прву групу кривичних законодавстава спадају она законодавства која не дозвољавају могућност изрицања условне осуде код новчане казне. Новчана казна је код истих, без обзира на њен износ, законски унапред искључена од могућности изрицања условне осуде. Условна осуда код истих се не може изрећи код новчане казне. У ту групу законодавстава, поред осталих, спадају: Кривични законик СР Немачке,¹⁵ шведски Кривични законик,¹⁶ Кривични законик Чехословачке,¹⁷ пољски Кривични законик,¹⁸ Кривични законик РСФСР,¹⁹ и неки други. Чак шта више, код појединих од ових законодавстава наилазимо и на једну доста интересантну појаву. То је да се уз изречену условну осуду истовремено изриче и новчана казна, и то без обзира да ли је у закону прописана за конкретно кривично дело или не, и то са циљем да се са истом као додатном уз условну осуду, повећа ефекат условне осуде. Случај, на пример, са Кривичним законом Шведске у чијем је члану 2. главе XXVII прописано: „Ако је потребно ради преодгајања осуђеног или из разлога опће превенције, уз увјетну

¹⁴ Види: члан 51. Кривичног закона СФРЈ.

¹⁵ Види: члан 56. Кривичног законика СР Немачке од 2. јануара 1975.

¹⁶ Види: главу XXVII Кривичног законика Шведске од 21. децембра 1962. Ступио на снагу 1. јануара 1965. (Издање Института за криминологику и социолошку истраживања из Београда, Београд, 1965).

¹⁷ Види: члан 58-60. Кривичног законика СР Чехословачке од 29. јануара 1961 (Издање Института за криминологику и социолошку истраживања из Београда, Београд, 1965).

¹⁸ Види: члан 73. пољског Кривичног законика од 14. маја 1969.

¹⁹ Види: члан 44. Кривичног законика РСФСР од 27. октобра 1960. Измене и допуне од 25. јула 1962. (Издање Института за криминологику и социолошку истраживања из Београда, Београд, 1963).

осуду може се истовремено изрећи новчана казна до стотину и двадесет глоба дневних, без обзира да ли је законом прописана новчана казна за извршено кривично дело." Или пак, према члану 75. став 1. Кривичног законика НР Пољске: „Одгађајући извршење казне, суд може изрећи новчану казну, макар њено одмеравање на другој основи није било предвиђено."

У другу групу кривичних законодавстава спадају она кривична законодавства која дозвољавају могућност изрицања условне осуде код новчане казне, и то без обзира на њен износ. Значи, за разлику од казне лишења слободе код које је могућност изрицања условне осуде, углавном, дозвољена само до одређеног њеног износа, могућност изрицања условне осуде код новчане казне није унапред законски везана износом исте.²⁰

У ову групу кривичних законодавстава, поред осталих, спадају: аустријски Кривични законик,²¹ француски Кривични законик,²² Кривични закон СФРЈ, и др.

1. Новчана казна као услов могућности изрицања условне осуде у Кривичном закону СФРЈ

С обзиром на решења дата по питању новчане казне као услова могућности изрицања условне осуде, наше кривично законодавство припада оној групи кривичних законодавстава која дозвољавају могућност изрицања условне осуде код новчане казне. Јер, према члану 53. став 1. Кривичног закона СФРЈ, а слично је било и у нашем ранијем кривичном законодавству,²³ „Условна осуда се може изрећи кад је учиниоцу утврђена казна затвора у трајању до две године или новчана казна". Имајући у виду овакву садржину става 1. члана 53. Закона, суд може изрећи условну осуду приликом утврђивања било ког износа новчане казне. Могућност изрицања условне осуде код новчане казне није ограничена никаквим износом новчане казне. Суд, значи, може изрећи условну осуду и код утврђивања највишег износа новчане казне. Према томе, износ новчане казне утврђен по општим правилима о одмеравању казне, нема директно забрањујуће дејство на могућност изрицања условне осуде. Такво решење Закона, сматрам, с обзи-

²⁰ На ограничење износа новчане казне као услова могућности изрицања условне осуде наилазимо у Италијанском Кривичном законик у од 1930. године. Наиме, према истом: „Код објављивања пресуде на затвор или затварање не дуже од једне године или на новчану казну, која сама или у вези са казном лишења слободе и претворена по законским прописима, не би укупно лишила личну слободу за дуже од једне године, може судија наредити одлагање извршења казне . . ." (Види: члан 163. став 1. Италијанског Кривичног законика од 19. октобра 1930, Општи део. — Превод: Др Урош Станковић, Београд, 1937).

²¹ Види: Др Фрањо Бачић, Нови аустријски кривични законик, Наша законитост, 1975, бр. 2, стр. 99.

²² Види: Др Љубиша Лазаревић, Казне и мере безбедности у савременом кривичном праву, Београд, 1963, стр. 143.

²³ Види: члан 48. Кривичног законика ФНРЈ од 1959 („Службени лист ФНРЈ", бр. 30/59).

ром на природу новчане казне, природу и факултативност изрицања условне осуде, сасвим исправним. Међутим, из такве законске могућности не би се смео извући закључак да износ новчане казне не игра никакву улогу код изрицања условне осуде. Насупрот, о конкретно утврђеном износу новчане казне суд мора да води рачуна и приликом изрицања условне осуде, јер исти, у извесном смислу, говори и о тежини извршеног кривичног дела и карактеру личности извршиоца тог кривичног дела. Услед тога, конкретно утврђени износ новчане казне у појединим случајевима може да буде и судска баријера изрицању условне осуде. С обзиром на такво својство конкретног износа утврђене казне требало би, посматрано у начелу, процентуално мање изрицати условне осуде код утврђивања већег износа новчане казне, него код утврђивања мањег износа исте.

У вези са казном као условом могућности изрицања условне осуде, Кривични закон СФРЈ садржи одредбу по којој, ако је учиниоцу утврђена казна затвора и новчана казна, условна осуда може се изрећи за обе казне или само за казну затвора (члан 53. став 5).²⁴

С обзиром на овакву садржину члана 53. став 5. Закона која нам указује да је условна осуда као субститут казне више иницирана код казне затвора него код новчане казне, у пракси су могуће следеће могућности:

1. Може се догодити да суд у конкретном случају, на основу свих сколности, дође до закључка да је оправдано да и за утврђену казну затвора и утврђену новчану казну (значи за обе казне) изрекне условну осуду.

2. Да се само казна затвора изрекне условно, а новчана казна безусловно. У том случају у судској одлуци се истовремено одређује и рок извршења изречене новчане казне. Новчана казна се извршава.

Суд, значи, може приликом изрицања условне осуде прибегћи било једној, било другој законској могућности. Једино је искључена могућност да се казна затвора изрекне безусловно, а новчана казна условно. Такво решење суда било би у целости у супротности са законом.

Имајући у виду такво решење Закона, Врховни суд Црне Горе је донео овакву одлуку, у једној својој пресуди:

„При правилној примени одредаба члана 48. став 2. Кривичног законика (новела из 1973) када је оптужени осуђен на казну затвора и новчану казну, могуће је одложити извршење обје казне или само казне затвора.

²⁴ Оваква законска могућност није новина у нашем кривичном законодавству. Она је уведена новелом Кривичног законика из 1973. Наиме, чланом 3. Закона о изменама и допунама Кривичног законика („Службени лист СФРЈ”, бр. 6/73) прописано је: „(2) При осуди на казну затвора и новчану казну, суд може одложити извршење обе казне или само извршење казне затвора”.

Постоји повреда закона у корист оптуженог када је суд, изричући оптуженом због кривичног дела недозвољеног располагања становима из члана 226. став 1. Кривичног законика, казну затвора у трајању од тридесет дана и новчану казну у износу од 5.000 динара, условио извршење само новчане казне”.²⁵

Изнесено решење члана 53. став 5. КЗ СФРЈ је доста спорно и изазива низ дилема, како у теорији, тако и у пракси судова. Тако, на пример, пре свега спорно је питање: да ли се овде ради о једном посебном облику условне осуде, или пак о двама самосталним, паралелно изреченим кривичним санкцијама? У прилогу става да се ради о посебном облику условне осуде у којој су утврђене две казне, од којих је одложено извршење само казне затвора, пре свега, говори употребљени термин „утврђена казна”. Уз то, и „одредбе овог члана односе се на условну осуду”.²⁶ Уколико се као тачно узме овакво схватање, онда у нашем кривичном законодавству имамо четири облика условне осуде, и то:

— условну осуду у којој су утврђене казна затвора и новчана казна и одложено извршење обе казне,

— условну осуду у којој је утврђена казна затвора или новчана казна чије је извршење одложено,

— условну осуду у којој су утврђене казна затвора и новчана казна, а одложено извршење само казне затвора, и

— условна осуда са заштитним надзором.

Полазећи од овог схватања, које изгледа највише одговара интенцијама законодавца, поставља се питање: својства новчане казне код тако изречене условне осуде, односно питање: да ли се у таквом случају новчана казна изриче и извршава као главна или као споредна казна, или пак она има неко друго својство? У теорији сусрећемо сва три мишљења.

Према једном мишљењу: „У таквом случају (мисли се на новчану казну изречену уз условну осуду у којој је утврђена казна затвора), казна затвора се изриче као главна, а новчана казна као споредна казна”.²⁷ Слично томе, и др Љубиша Јовановић када каже: „Код кумулативно утврђених казни условна осуда се може изрећи само за новчану казну која има споредан карактер. Она дакле може бити замењена условном осудом уз главну казну, али не и самостално као споредна казна”.²⁸

Према другом мишљењу: „Код оваквог законског решења новчана казна може једино да фунгира као главна казна, јер спо-

²⁵ Пресуда Врховног суда Црне Горе, Кзз. бр. 3/76 (Цитирано по: Проф. др Бора Чејовић, Кривично право у судској пракси, Прва књига, Општи део, Београд, 1983, стр. 411).

²⁶ Др Љубиша Лазаревић, Предстојеће измене у југословенском кривичном законодавству, Правни живот, 1984, бр. 5, стр. 532.

²⁷ Проф. др Бора Чејовић, Кривично право, Београд, 1979, стр. 452.

²⁸ Др Љубиша Јовановић, Кривично право, Општи део, Четврто издање, Београд, 1980, стр. 361.

редне нема, али произилази да је у условној осуди утврђен затвор, као казна тежа по врсти, нешто споредније у судској пресуди”.²⁹

Према трећем мишљењу: „Према члану 53. став 5. увјетна осуда може обухватити утврђену казну затвора и новчану казну или од те две утврђене казне само казну затвора. У овом другом случају новчана казна није увјетна и она се редовито извршује. Она није ни споредна казна јер нема главне казне. Она је допунска санкција уз једну другу санкцију”.³⁰

Имајући у виду одредбу члана 35. став 4. КЗ СФРЈ према којој „ако је за једно кривично дело прописано више казни, само једна може се изрећи као главна”, чини нам се оправданим мишљење по коме у оваквом случају изречена новчана казна има статус споредне казне. Уз изнесено, у прилог тог мишљења нужно је истаћи и чињеницу да је и у тако изреченој условној осуди присутна утврђена казна затвора.

Поред изнесеног, одредба члана 53. став 5. КЗ СФРЈ је у тоталној противречности са сврхом условне осуде. Јер, сходно члану 51. КЗ СФРЈ сврха условне осуде је „да се према кривично одговорном учиниоцу не примени казна. . .” Значи, условна осуда, с обзиром на своју сврху, је субститут казне, она је самостална кривична санкција, и то блажа од казне. Она је као таква истовремено неспојива са казном. Она је условна негација казне. Међутим, кад се чланом 53. став 5. КЗ СФРЈ даје могућност да се изрекне и казна поред изречене условне осуде, онда у таквом случају условна осуда је сувишна. Она је супротна својој сврси, јер дозвољава примену казне. Условна осуда у таквим случајевима није више блажа кривична санкција. Није санкција која је довољна да утиче на учиниоца да више не врши кривична дела. Јер, по члану 51. довољно је упозорење уз претњу казном, а из члана 53. став 5. недвосмислено произилази да није довољно само упозорење уз претњу казном, него да треба изрећи и казну. Због свега тога, очигледна је противречност једног са другим.

Поред изнесеног, посебан проблем представља законска неразрађеност паралелног постојања условне осуде и новчане казне. Шта ће бити ако се новчана казна услед своје ненаплативости замени са казном затвора? Да ли ће се у таквом случају претворени лани затвора извршити или се неће извршити? Ако се неће извршити, што би било у складу са сврхом условне осуде, тада новчану казну није било потребно ни изрицати. Ако ће се претворени лани затвора извршити, тада настаје једна потпуно нелогична ситуација. Тада се једном казном прети, а друга казна затвора се извршава. Сваки покушај довођења овакве ситуације у склад са сврхом условне осуде је сувишан.

У вези са овим проблемом, поставља се и питање времена проверавања, односно питање: да ли тече време проверавања за време док тече рок одређен за плаћање новчане казне? Полазећи

²⁹ Бодивоје Никшић, Предлози за измене и допуне Кривичног закона СФРЈ, Право, 1984, бр. 11, стр. 96.

³⁰ Др Фрањо Бачић, Кривично право, Опћи део. Загреб, 1980, стр. 462.

од ставова заступљених у односу на казну затвора по овом питању,³¹ мишљења сам да се рок који је одређен за плаћање новчане казне не урачунава у време проверавања одређено од стране суда у изреченој условној осуди.

Поред набројаних, одредба члана 53. став 5. КЗ СФРЈ ствара и друге дилеме. Тако, на пример, поставља се и питање: да ли ће се време проведено у притвору и свако друго лишење слободе у вези са кривичним делом урачунати у новчану казну пошто она егзистира, или ће се оно урачунати у утврђену казну ако дође до опозивања условне осуде и изрицања и извршења казне затвора утврђене у тако изреченој условној осуди.³²

Набројане, као и друге дилеме које повлачи одредба става 5. члана 53. КЗ СФРЈ намећу потребу решавања истих. У вези са тим, поставља се питање: како решити изнесене дилеме? Остајући при изнесеном схватању оправданости дозвољавања могућности изрицања условне осуде и код новчане казне, мишљења сам да решење треба тражити у стриктном поштовању одредбе члана 51. КЗ СФРЈ. То јест, у стриктном поштовању прописане сврхе условне осуде, а то значи, не дозволити могућност изрицања новчане казне уз изречену условну осуду. У случају усвајања таквог решења створила би се могућност изрицања условне осуде код утврђене казне затвора у трајању до две године, новчане казне или код обе ове казне.

³¹ О томе види: Проф. др Бора Чејовић, Кривично право у судској пракси, Прва књига, Општи део, Београд, 1983, стр. 411.

³² О томе види: Пресуда Окружног суда у Нишу, Кж. 289/81 од 21. маја 1981 (Билтен судске праксе Врховног суда Србије, бр. 9-10/81, стр. 11).

(Стручни рад)

Др Даница Попов
Правни факултет у Новом Саду

КЛАУЗУЛЕ О АРБИТРАЖИ У УГОВОРИМА О ПРОДАЈИ ИНВЕСТИЦИОНЕ ОПРЕМЕ

Спорови који настају у вези са продајом инвестиционе опреме по правилу се решавају пред арбитражом. Уношење у уговор клаузуле о решавању евентуалног спора путем арбитраже је израз аутономије воље странака. Разлози због чега уговорне стране прибегавају решавању спорова путем арбитраже су многобројни. То су: већа брзина поступка, мањи трошкови, састав арбитраже на који стране могу да утичу, стручност арбитра, материјално право се примењује са мање строгости, мање формалан поступак, тајност поступка, уска веза арбитраже са привредним животом, и везаност за трговачке обичаје и друге изворе аутономног привредног права. Арбитражно судовање манифестује се и као израз одређене друштвене солидарности уговорних партнера у сукобу, заједничких концепција о праву и правичности, узајамне лојалности партнера у тренутку сукоба, спремности странака да прихвате решења која нужно неће представљати максимално остварење њихових захтева. Пред арбитра се излази са надом да се све неће изгубити, али и спремни на то да се све неће ни добити.¹ Арбитражно решавање спорова има и своје негативне стране. То су: тешкоће у изналажењу адекватних арбитра у конституисању арбитраже, опасност од недовољног познавања меродавног права о коме арбитра морају водити рачуна, сумње у непристрасност арбитра, високи хонорари и накнаде које арбитра траже за свој рад, суђење по начелу правичности могло би да се претвори у арбитраерност, коначност одлуке може ослабити напор арбитра да изнађу закониту солуцију спора. Предности арбитражног поступка могу бити доведене у питање оног тренутка кад се против арбитражне одлуке покрене пред државним судом поступак за њен поништај.²

¹ С. Трива, О арбитражи, њеној правној природи и арбитражном уговору, у књизи Арбитражно решавање спорова, Завод за научно-истраживачки рад Правног факултета у Новом Саду, Нови Сад, 1973, стр. 18.

² Ibidem, op. cit., стр. 18.

У том смислу арбитража је постала универзална институција изван свих система, недржавни судски систем, по страни од политичких проблема, руковођена потребама и начелима трговине.³

Договор о арбитражном решавању спорова врши се арбитражним клаузулама које су саставни део уговора. У пракси постоје клаузуле различитог садржаја, али свака арбитражна клаузула требала би да има: а) јасно изражену вољу странака да спорове из уговора решавају путем арбитраже, б) арбитражу (институционалну или *ad hoc*) која ће бити надлежна за случај спора, поступак именовања арбитра и поступак пред арбитражом, в) одлуку коју ће донети арбитража биће коначна и извршна, г) право које ће се применити у решавању спорова, и д) место у којем ће се одржати арбитража. У већини правних система пуноважност одређене клаузуле условљава се писменом формом. Код уговора о продаји инвестиционе опреме писмени облик ове клаузуле је правило. Ако се у току извршења уговора закључе и неки додатни радови (прошири обим испоруке) у којем се не предвиди арбитражна клаузула поставља се питање да ли се арбитражна клаузула из основног уговора примењује и на нови правни однос. Иако одговор на ово питање зависи од околности сваког појединог случаја арбитражна клаузула неће се применити на новонастали правни однос ако то није изричито уговорено.⁴

У међународним општим условима пословања из ове области предвиђена су различита решења, али оно што је заједничко (за услове уговора међународне FIDIC за електро-механичарске радове (EMW) и Општим условима ECE UN број 188, 574, 188A и 574A за испоруку и монтажу инвестиционе опреме), је покушај да се спор реши мирним путем па уколико је то немогуће, да се изнесе пред арбитражу. Према Условима уговора FIDIC (EMW) предвиђена су посебна решења. Најпре ће спор међу уговорним странама решавати инжињер, а тек након тога арбитража. Уколико међу уговорним странама дође до спора (без обзира кад је настао; било у току извођења радова или након њиховог завршетка или пре или после раскида, напуштања или кршења уговора) оне ће се најпре обратити инжињеру који ће покушати да га реши. Одлука коју саветодавни инжињер донесе је коначна и обавезна како за извођаче тако и за наручиоца и то до завршетка радова, а мисли се на завршетак монтажних радова. Инжињер је дужан да у року од 90 дана од када су стране од њега захтевале да реши спор, да да писмено обавештење о својој одлуци обема уговорним странама. Ако је инжињер пропустио да обавести уговорне

³ J. Jakubowski, Promotion of Cooperation in the Domain of International Commercial Arbitration Practice, Report III, International Arbitration Congress, Venice, 1969, стр. 1.

⁴ Слична је ситуација код банкарских гаранција или Performance Bond. Будући да ове инструменте издају банке и осигуравајућа друштва наручиоцима, између тих странака не примењују се арбитражна правила из основног уговора. Према томе, ако овакав инструмент нема посебну арбитражну клаузулу, а већина их нема, на евентуалне спорове из тог документа примењиваће се други режим од оног из основног посла (Б. Вукмир, Уговори о извођењу инвестиционих радова — међународни, Загреб, 1980, стр. 310).

стране о својој одлуци у року од 90 дана од када је то од њега затражено или уколико су уговорне стране незадовољне таквом одлуком инжињера могу у следећем року од 90 дана покренути спор пред арбитражом. Уговорне стране се морају строго придржавати наведеног рока ако желе да одлука инжињера са којом нису задовољни буде изнета пред арбитражу. Ако тако не поступе сматраће се да је одлука коначна и неће имати право да је касније оспоравају. У овом случају ради се о строгом, преклузивном року. Према овим условима уговора, услов за решавање спора пред арбитражом је претходно обраћање инжињеру као првој инстанци. Код арбитражне клаузуле у поступку пред инжињером није реч о арбитражи. Од њега се не захтева да спроводи поступак који би личио на арбитражни или судски него да донесе одлуку по спорном питању. Ту одлуку може донети, а да није саслушао другу страну. Може да се догоди да инжињер приликом доношења одлуке буде пристрасан, јер он представља наручиоца и наручилац га награђује за тај рад.⁵

Општи услови ЕСЕ 188 и 188А као и Услови уговора FIDIC (EMW) предвиђају надлежност арбитражног суда Међународне трговинске коморе, одн. спор ће се решити у складу са Правилима о мирењу и арбитражи Међународне трговинске коморе. За разлику од ових Општи услови ЕСЕ 574 и 574А не предвиђају надлежност арбитражног суда Међународне трговинске коморе јер земље Источне Европе нису чланице Међународне трговинске коморе. Ради тога је потребно да уговорне стране приликом уговарања примене ових Општих услова предложе посебну арбитражу и арбитражни поступак.

Према Општим условима SEV-a, пар. 90, спорове између уговорних страна чланица SEV-a решаваће арбитража у земљи туженог или по споразуму страна арбитража у некој трећој земљи чланици SEV-a. У нашим уговорима са елементом иностраности уобичајено је уговарање арбитражног суда Међународне трговинске коморе и арбитраже циришке Трговачке коморе. Уговорне стране се могу обратити арбитражном суду Међународне трговинске коморе под претпоставком да су у свом уговору предвиделе његову надлежност било за поступак мирења било за арбитражу.⁶

Арбитражни суд не решава спорове већ именује или потврђује именовање арбитра, ако странке нису другачије уговориле. Спорове решавају или арбитар појединац или арбитражно веће од три арбитра. Ако странке нису споразумно одредиле број ар-

⁵ Duncan, Wallace, Hudson's Building and Engineering Contracts, 9. ed., London, 1965. стр. 169.

⁶ У Правилима арбитражног суда Међународне трговинске коморе од 1975. године препоручује се свим странкама које желе да предвиде арбитражу Међународне трговинске коморе у својим међународним уговорима употребу следеће стандардне клаузуле: Све спорове који настану у вези са овим уговором коначно ће решити према Правилима о мирењу и арбитражи Међународне трговинске коморе један или више арбитра именованих у складу са наведеним Правилима. Исту арбитражну клаузулу садрже Општи услови ЕСЕ 188 и 188А, чл. 13. 1.

битара суд ће именовати арбитра појединца осим ако сматра да је спор таквог значаја да би било оправдано именовање три арбитра. Ако су странке предвиделе арбитражно веће свака ће именovati свог арбитра а трећег који врши функцију председника арбитраже именује арбитражни суд. Уговорне стране слободно одлучују о праву које ће арбитрар применити на суштину спора. У недостатку таквог предлога арбитрар ће применити оно право на које указује примена правила у сукобу закона, а коју он сматра одговарајућим. Уколико је добио посебна овлашћења арбитрар може да делује као „*amiable compositeur*”, тј. да није везан ниједним правним системом већ може одлучивати „*ex equo et bono*”.⁷

У оквиру Међународне трговинске коморе 1977. године образован је Центар за техничко вештачење ради утврђивања чињенице техничке природе од значаја за арбитражни поступак.

Комисија Уједињених нација за Европу донела је Европску конвенцију о међународној трговачкој арбитражи из 1961. године. Наша земља је ратификовала ову Конвенцију Уредбом о ратификацији (Сл. лист СФРЈ бр. 12/63) која ради на основу арбитражних правила Европске економске комисије из 1966. године. За разлику од ове арбитраже која је ограничена на европске државе арбитража UNCITRAL замишљена је на глобалној светској основи. Он ради на основу Арбитражних правила UNCITRAL које је одобрила Генерална скупштина УН, 15. 12. 1976. године. Арбитражна правила UNCITRAL слично Арбитражним правилима ЕСЕ имају сложен систем именовања арбитра. Странке се договарају о избору арбитра а ако се не сложе арбитра или арбитра ће именовати „*appointing authority*” или „Орган за именовање”. Ако се арбитражно веће састоји од тројице арбитра свака од странака ће именовати свог арбитра, а „орган за именовање” ће именовати председника већа ако се странке саме о њему не сложе.⁸

За разлику од ових Општих једна од специјализованих арбитража делује у оквиру Центра за решавање инвестиционих спорова (ICSID) Међународне банке за обнову и развој.⁹

Центар је основан да би решавао спорове „правне природе” између држава потписнице и држављана друге државе потписнице који произилазе директно из инвестиције. Конвенција не садржи дефиницију појмова спор правне природе нити који су то спорови који произилазе директно из инвестиција што отежава уговарање њене надлежности.

⁷ Правила арбитражног суда Међун. трговинске коморе, чл. 2. и чл. 13. 3

⁸ Арбитражна правила UNCITRAL су од великог значаја за решавање спорова између предузећа из САД и СССР јер је разменом писама између Америчког арбитражног удружења и Привредне индустријске коморе СССР договорено да ће орган за именовање бити Трговачка комора Стокхолма, која ће именовати листу арбитра. (О томе: Glossner O.: Die UNCITRAL — Schiedsordnung in der Praxis, Recht der Internationalen Wirtschaft, бр. 3/24 из 1978, стр. 141-143.

⁹ Југославија је ратификовала Конвенцију којом је основан Центар уредбом о ратификацији у Сл. листу СФРЈ, бр. 7/67.

Конвенција садржи нека решења која су особена за ову арбитражу. Једно од њих је могућност разматрања одлуке у другом степену поступку и то по основу тумачења, ревизије или поништења донете одлуке. И у извршењу донете одлуке Конвенцијом се предвиђају нова решења да свака држава потписница Конвенције признаје донету одлуку обавезном као да се ради о коначној пресуди суда те државе. Арбитражна одлука Центра сматраће се као „*res iudicata*” у свакој држави потписници.¹⁰

Ова арбитража није од великог значаја за Југославију с обзиром да стране уговорнице морају бити с једне стране државе а с друге стране држављани друге државе потписнице Конвенције. Страни инвеститори не улажу у државне органе тако да наша земља са таквим инвестицијама нема правне везе. За решавање спорова у вези инвестиција Југославија је са Француском закључила и ратификовала Конвенцију о заштити инвестиције,¹¹ која предвиђа могућност обраћања Центру за француске инвестиције у Југославији ако у случају спора у року од три месеца није могло бити постигнуто споразумно решење. Поред ових институционалних, уговорне стране могу уговорити и *ad hoc* арбитраже. Клаузуле којима се уговара *ad hoc* арбитража несигурне су јер претпостављају сарадњу обеју страна. Ако та сарадња изостане нема институције која би могла преузети улогу вођења поступка и доношења одлуке. С друге стране, одлука неке познате институционалне арбитраже има више значаја у поступку извршења од одлуке неке *ad hoc* арбитраже.¹²

Што се тиче примене меродавног права на спор изнет пред арбитражу Општи услови ЕСЕ 188, 188А, 574, 574А предвиђају решење да ће се на спорове примењивати право земље продавца, односно извођача. Ово решење је оправдано када је уговорена продаја инвестиционе опреме кад се она израђује у земљи продавца. Када је уз продају уговорена и монтажа инвестиционе опреме која се врши делимично у земљи продавца а другим делом у земљи купца питање је да ли је овакво решење оправдано. Општи услови ЕСЕ 574А стога садрже одредбу чл. 282. према којој ће се на уговор уколико другачије није уговорено примењивати закони земље извођача у обиму у којем то дозвољава право земље у којој се изводе радови. Право које се примењује на уговорни однос не мора се применити и на арбитражни поступак. Поступак се води у складу са Правилником арбитраже, а ако таквих одредаба нема у правилницима, примењиваће се правила неког правног система о

¹⁰ Б. Вукмир, К. Сајко: Група светске банке, земље у развоју и Југославија, Институт за земље у развоју и Институт за међународно право и међународне односе Правног факултета у Загребу, Загреб, 1975, стр. 93.

¹¹ Конвенција између владе СФРЈ и владе Француске о заштити инвестиција, Сл. лист СФРЈ, бр. 4/75, од 24. 1. 75.

¹² Одлуке арбитражних већа код неких институционалних арбитража као код оних вођених према Правилнику Међународне трговинске коморе подложне су пре објављивања прегледу и одобрењу арбитражног суда Међународне трговинске коморе што доприноси већој правној сигурности странака (чл. 21. Правилника).

којима су се уговорне стране сагласиле. Ако и овакав споразум изостане арбитри могу сами одредити поступак, а то ће најчешће бити право земље у којој се води арбитража.¹³

Према Општим условима СЕВ-а из 1979. године, пар. 91, спорови се решавају према правилима поступка који важе за арбитражу пред којом се спор води. У нашој уговорној пракси уобичајено је уговарање примене права земље продавца а код извођења монтажних радова право земље извођача. Честе су одредбе којима се као меродавно право уговора материјално право Швајцарске, и арбитража у Цириху и Берну.¹⁴

Одлуке арбитраже су по правилу коначне и обавезне за уговорне стране.

¹³ Ово право признато је уговорним странама према Правилима арбитражног суда Међународне трговинске коморе, Женевској конвенцији из 1961. и Њујоршкој конвенцији из 1958.

¹⁴ Правилником наше Спољнотрговинске арбитраже чл. 38. одређује се у првом реду примена Правилника а ако у њему нема таквих одредаба на поступак пред арбитражом примениће се одредбе Закона о парничном поступку. Према Правилнику циришке Трговачке коморе, чл. 41. предвиђа се примена циришког грађанског поступка и циришког Закона о организацији судова.

(Стручни рад)

Др Карло Ковач

ПОВОДОМ ЈЕДНОГ СЛУЧАЈА СУПРУЖАНСКОГ ИЗДРЖАВАЊА

У свакодневном животу се често дешава да брачни другови после развода брака не могу да се споразумеју у погледу поделе заједничке имовине, па о томе мора да донесе суд одлуку. Још чешће се дешава да један од брачних другова (а то је по правилу жена) постави захтев за обезбеђивање своје егзистенције, тражећи од бившег мужа издржавање.

Судови излазе у сусрет овом захтеву под условом да је брачни друг који тражи супружанско издржавање материјално необезбеђен, а то је у случају:

- а) да нема средстава за издржавање,
- б) да је неспособан за рад, или је
- в) незапослен, те да
- г) није крив за развод брака (члан 63. Закона о браку САП Војводине).

У погледу услова под г) постоји ублажавање овог услова о непостојању кривице тако што „суд може досудити издржавање и у корист брачног друга који је крив за развод брака изузев ако је он искључиво крив за развод брака, а дужан је да узме у обзир све околности случаја, а нарочито: дужину трајања брака, интересе деце, подизање и старање о деци и имовинске могућности“ (члан 64. ЗОБ).

Новост је у погледу супружанског издржавања пропис садржан у члану 65. Закона о браку (скраћено ЗОБ) да суд може „узимајући у обзир посебне околности досудити издржавање само за одређени период (једна до три године)... и даље“. Овакву одлуку ће суд донети нарочито ако је брак трајао кратко време или кад је тражилац издржавања у стању да у догледно време себи обезбеди средства за издржавање.

Став нижестепених судова

Брак о коме је реч разведен је 1979. године, па је бивши муж обавезан да плаћа супружанско издржавање одређено време од 2 године и то од 19. VI 1979. до 19. VI 1981. године.

Након истека тога рока тачније 10. VII 1981. жена је поднела тужбу да јој бивши муж и даље плаћа издржавање, а предложила је да се и износ овог супружанског издржавања повиси с обзиром на скупшћу, инфлацију и имовинске прилике странака.

Општински суд коме је захтев упућен утврдио је да се ради о браку који је трајао дуже времена, да је жена стара близу 60 година, да јој егзистенција није обезбеђена и да је незапослена, па је досудио супружанско издржавање у вишем износу од оног које је досуђено 1979, али ниже од износа који је 1981. затражен. Услед жалбе туженог мужа ствар је доспела до Вишег суда, који је пресуду Општинског суда потврдио.

Становиште Врховног суда САП Војводине

Услед ревизије туженог ствар је доспела до Врховног суда САПВ који је пресуде нижестепених судова преиначио и тужбени захтев за супружанским издржавањем у целости одбио. У свом образложењу Врховни суд САПВ наводи да када је супружанско издржавање досуђено према члану 65. ЗОБ, нема законског основа да се тако досуђено издржавање продужи, односно по истеку одређеног времена издржавање поново досуди. Суд даље наводи да је у члану 68. ЗОБ прописано да поред осталих разлога право на издржавање престаје кад истекне период за који је издржавање досуђено, а ниједном одредбом Закона о браку није предвиђена могућност да после престанка права на издржавање бившем брачном другу поново буде досуђено издржавање или да издржавање досуђено за одређени период буде продужено. Из тога Врховни суд САПВ закључује да је тужитељици право на супружанско издржавање престало истеком времена за које је досуђено, тј. 19. VI 1981, те да нижестепени судови нису имали законског основа да тужилци поново досуде супружанско издржавање.

Ово је Врховни суд САПВ изрекао својом пресудом бр. Рев. 91/85 од 16. VI 1985. године.

Размишљања поводом становишта изнетог у пресуди Врховног суда САПВ бр. Рев. 91/85 од 16. V 1985.

Члан 28. ЗОБ на основу кога је захтев за продужењем супружанског издржавања одбијен гласи: „Право на издржавање престаје кад истекне период за који је издржавање досуђено, кад разведени брачни друг који то право ужива ступи у други брак или кад суд испитујући све околности случаја нађе да за то постоје други оправдани разлози.”

Тачно је да ниједна одредба ЗОБ није предвидела могућност да се издржавање досуђено за извесни период може продужити. Но може се приметити да ниједном одредбом ЗОБ није ни забранио да се супружанско издржавање не може или не сме продужити уколико зато постоје услови који су постојали у време када је донета одредба о одређивању супружанског издржавања.

Сматрамо да се диктаторско-аутократски режими разликују од самоуправно-демократских режима између осталог и по томе што је у првима **дозвољено** само оно што Закон **изричито набраја**, док је у другима **све дозвољено**, осим оног што је **изричито забрањено** или је у супротностима са основама морала који у том друштву влада.

Због тога сматрамо да стога што Закон не предвиђа **изричито** да супружанско издржавање досуђено за одређено време може да буде продужено, не значи и то да је забрањено да по истеку одређеног рока не може да буде продужено — уколико имовинске прилике странака то оправдавају.

Како на ово питање гледају законодавства осталих социјалистичких република и Покрајине Косово

Ради компарације, а и у прилог мишљења да се под одређеним условима супружанско издржавање досуђено на одређено време може продужити наводима законодавства:

1. СР Босна и Херцеговина. Породични Закон БиХ (Службени лист СР БиХ бр. 21/79) у члану 244. изричито предвиђа да издржавање одређено за одређено време може да буде продужено ако имовинске прилике брачног друга у чију корист је то одређено то чине нужним.

2. СР Србија. Закон о браку и породичним односима (Службени гласник СРС бр. 24/84) у члану 290. изричито предвиђа да у оправданим случајевима суд може продужити обавезу издржавања које је првобитно утврђено за одређено време.

3. СР Македонија. Закон на бракот (Службен весник бр. 35/73) предвиђа да се супружанско издржавање може предвидети највише за 5 година, а после тог рока се може поново одредити уколико за то постоје оправдани разлози. То предвиђа члан 61. поменутог Закона. То је особеност овог Закона да за разлику од осталих сличних закона не одређује супружанско издржавање на неодређено време.

4. СР Хрватска. Закон о браку и породичним односима (Народне новине бр. 11/78) у члану 252. такође прописује да се супружанско издржавање, утврђено на одређено време, може у оправданим случајевима продужити.

5. СР Црна Гора. Закон о браку (Службени лист бр. 17/73) не предвиђа одређивање супружанског издржавања на одређено време, него у члану 69. прописује да то издржавање траје док за то постоје оправдани разлози.

6. САП Косово. Закон о браку и породичним односима (Службени лист бр. 10/84) у члану 276. такође предвиђа да се у оправданим случајевима може продужити издржавање утврђено на одређено време.

7. CP Словенија. Закон o zakonski zvezi in družinskih razmerjih (Uradni list бр. 15/76) такође не садржи пропис о томе који би поткрепио гледиште заузето по Врховном суду САПВ изражено у пресуди број Рев. 91/85 од 16. V 1985.

Закључак

I. Из овог упоредног прегледа материје о супружанском издржавању произилази да сва републичка и покрајинска законодавства у нашој земљи признају установу супружанског издржавања у за то оправданим случајевима.

II. У овој материји има извесних одступања од републике, односно покрајине до републике. Тако сем САП Војводине, изричито признају установу одређивања супружанског издржавања и на ограничено време CP Србија, CP Хрватска, CP Босна и Херцеговина и САП Косово. Међутим, САП Војводина је једина која је одређени период за који се супружанско издржавање досуђује утврдила за време од једне до три године.

III. Ниједан пропис у земљи не предвиђа да се супружанско издржавање, досуђено за одређени период, не може поново досудити, или продужити ако за то постоје оправдани разлози.

IV. Иако ову могућност ЗОБ Војводине није **изричито** предвидео, закон то није **ни забранио**, те се на основу тога може извући закључак да се мишљење изражено у пресуди Врховног суда САП Војводине бр. Рев. 91/85 од 16. V 1985. не би могло прихватити као исправно, оправдано и као такво које је донето у духу Закона.

ПРАВНА ПРАКСА

ПРАВНИ СТАВОВИ ОПШТИНСКОГ, ВИШЕГ СУДА У НОВОМ САДУ И ВРХОВНОГ СУДА ВОЈВОДИНЕ

Плодоуживање

1. Гж. 3455/84 од 26. XII 1984.

Према правним правилима имовинског права, право плодуживања је лична, неотуђива и ненаследна службеност, по којој је плодуживалац овлашћен на потпуно и свесрдно коришћење употребне вредности туђе ствари, са дужношћу чувања њене супстанције. Временско трајање ове службености је обично везано за трајање живота плодуживаоца, а чијом смрћу престаје ово право. Самим тим престају и друга права која се изводе из тог права плодуживања, а и право о закупу на те некретнине чији је власник тужитељ. Због тога у овом случају није од утицаја чињеница да ли је уговор о закупу тих некретнина био сачињен у писменој или усменој форми. Без обзира у којој форми је био сачињен тај уговор, такав уговор престаје да важи смрћу плодуживаоца, а тиме и право на закуп тог земљишта, од стране туженог. Правилно, стога, првостепени суд резонује да је право плодуживања везано за самог носиоца права и да се као такво гаси његовом смрћу.

Стварна службеност

2. Гж. 2574/84 од 6. II 1985.

Испустио је првостепени суд из вида одредбе закона о основним својинско правним односима (чл. 50 ст. 1 и чл. 53 ст. 1) по којима произилази да се стварна службеност може установити само када власник повласног добра у целини или делимично не може користити своје добро без одговарајућег коришћења послужног добра односно да се стварна службеност врши на начин којим се најмање оптерећује послужно добро. Жалба тужιοца основано указује на овај пропуст првостепеног суда наводећи да је касније (након постављања електричног стуба којим се тужени снабдевају електричном енергијом) изграђен колски пут поред парцеле тужених и да овде пролази ниско напонски електрични вод који снабдева електричном енергијом остале парцеле, указујући тако и на евентуалну оправданост престанка ове службености, па је суд морао водити рачуна и утврдити да ли су се сада стекли услови за престанак ове службености (чл. 58 ст. 2. Закона о основним својин-

ско правним односима). Према скици која је приложена уз налаз вештака, произилази да поред парцеле тужених пролази колски пут те да се остале суседне парцеле снабдевају електричном енергијом и да при том не оптерећује туђе некретнине. И вештак је у свом налазу предложио једну варијанту измештања електричног стуба за парцеле тужиоца, налазећи да се тужени могу снабдевати електричном енергијом и да при том не оптерећују парцелу тужиоца (варијанта А). Првостепени суд у овом делу није ценио налаз вештака, а у оквиру могућности престанка предметне службености. Међутим, ово би упућивало на закључак да је престала потреба постојања електричног стуба на парцели тужиоца који би служио некретнини тужених ради снабдевања електричном енергијом. Стога је првостепени суд дужан да расправи и да ли према постојећој ситуацији на лицу места тужени могу своју некретнину снабдевати на начин који не би оптерећивао друге некретнине и да ли тиме престају разлози да се електрични стуб налази на парцели тужиоца.

Стицање права власништва по основу улагања

3. Гж. 2321/84 од 5. XII 1984.

Правилно је првостепени суд применио материјално право и када је одбио противтужбени захтев тужене за признањем права власништва на спорним некретнинама у једној десетини дела. Према правилном утврђењу првостепеног суда једино су вршени радови неопходни за одржавање пекарске радње тако да

ова улагања не могу бити основ за стицање стварног права на предметним некретнинама. Осим тога, из садржине списка је видљиво да улагања нису извршена у циљу повећања вредности предметних некретнина, већ ради обезбеђења услова за обављање занатске делатности у пословним просторијама које се налазе у предметној стамбеној згради која је власништво тужилаца и тужене. Противтужбеним захтевом се тражи признање права власништва по основу извршених улагања у 1/10 дела, што посебно указује да вредност ових улагања није била знатнија у односу на целокупну вредност некретнина, па и са тог разлога тужена не би имала право да тражи признање права власништва по основу извршених улагања и под условом да се ради о инвестиционом одржавању, пошто се стварно право на некретнинама може признати само ако су извршена знатнија улагања од стране појединих сувласника.

ОБЛИГАЦИОНО ПРАВО

Накнада штете проузрокована од лица неспособног за расуђивање по принципу правичности

1. Гж. 2064/84 од 25. XII 1984.

У првостепеном поступку је утврђено да је тужени као дугогодишњи душевни болесник, у стању душевне поремећености услед које није био способан за расуђивање, дана 25. августа 1978. године, у јутарњим часовима ланцем од моторбикала нанео тужиоцу тешке и по живот опасне телесне повреде у виду трауматолошког прскања и расипа слезине са крвављењем у трбушној дуп-

љи као и тупе повреде грудног коша, услед којих је код њега наступило трајно телесно оштећење (умањење животне активности од 20%). Трпео је болове и страх високог интензитета.

Имајући у виду материјално стање странака, посебно околност да је тужени са супругом власник нове трособне куће, са баштом-окућницом, коју користи и обрађује, да остварује пензију од преко 8.000 динара месечно, да је у фактичком поседу трактора и путничког возила које користи и за сопствене потребе, да остварује приходе у виду пољопривредних производа које добија за потребе домаћинства од своје таште и таста као накнаду за помоћ коју им пружа при обради земље, првостепени суд је правилном применом материјалног права обавезао туженог да тужиоцу накнади штету, као у изреци побијене пресуде, иако се ради о штети проузрокованој од стране лица које за њу није одговорно, али удовољавајући интересима које правичност захтева (Правна правила грађанског права, а сада и одредба чл. 169 ст. 1 Закона о облигационим односима).

*Одговорност за накнаду штете
причињену од стране радника
органа управе*

5. Гж. 1404/84 од 6. II 1985.

Првостепени суд је правилно применио одредбе закона о основама система државне управе и Савезном извршном већу и савезним органима управе и Закона о унутрашњим пословима САПВ, када је тужбени захтев одбио. Према пропису чл. 122 Закона о основама система државне управе и

Савезном извршном већу и савезним органима управе, за штету коју радник управе учини грађанима, државним органима и др. својим радом у вршењу задатака и послова, одговара друштвено-политичка заједница, а оштећени има право и да непосредно од радника захтева накнаду те штете, ако је она проузрокована кривичним делом учињеним у вршењу службе. Према чл. 14 Закона о унутрашњим пословима, предвиђено је да се Закон и други прописи о управи, радним односима, здравственом, пензијском и инвалидском осигурању примењује и на органе и раднике органа за унутрашње послове. У конкретном случају се ради о радницима органа управе тј. туженима који у вршењу својих задатака нису причинили крив. дело, па је првостепени суд правилно применио напред цитиране законске одредбе када је тужбени захтев одбио.

*Накнада штете за душевне болове
због умањења опште животне
активности*

6. Гж. 3111/84 од 27. XI 1984.

Накнада за претрпљене душевне болове због умањене животне активности од 200/0, а које се састоји у ограниченој покретљивости десног скочног зглоба и стопа ла тужитеља, мишићној слабости десне потколенице и неуроциркулаторним сметњама по становишту овог већа је заиста у извесном степену прениско одређена на чега се у жалби основано указује.

Обзиром на трајни карактер насталих последица које ће тужилац трпети до краја живота одговарајућа накнада за овај вид штете је 70.000 динара.

7. Гж. 3391/84 од 5. XII 1984.

Неосновани су жалбени наводи да тужилац нема право на трошкове процене и снимања штете у СР Немачкој, из разлога што је у Југославији након саобраћајне незгоде, путем ЗОИЛ-а сачињен записник у коме су утврђена оштећења на возилу тужиоца, за чега је тужени исплатио тужиоцу 300.00 динара. Тачно је да је након саобраћајне незгоде сачињен записник о оштећењу тужиоцевог возила од стране ЗОИЛ-а „Дунав“ Експозитура у Тузли и да је ово тужени исплатио тужиоцу 300 динара. Првостепени суд је имао ово у виду приликом утврђивања укупне висине материјалне штете, те је износ који је тужени исплатио тужиоцу по овом основу, односно износ од 300 динара, одбио од укупног износа штете. Међутим, тужиоцу припада право на накнаду штете и за извршену процену у СР Немачкој без обзира што је путем ЗОИЛ-а сачињен записник о оштећењу на возилу. Наиме, у записнику о оштећењу возила сачињеном у Југославији је само утврђено која су оштећења настала на тужиоцевом возилу. Према томе, била је потребна и нужна процена и утврђивање висине штете, а што је тужилац извршио у СР Немачкој. Трошкови процене и процењивање штете у СР Немачкој су нужни и потребни без обзира што је и у Југославији сачињен записник о оштећењу, јер наведени записник само служи као оријентација о томе која су оштећења на тужиоцевом возилу од саобраћајне незгоде, што у сваком случају није довољно

обзиром да тужилац штету отклања у СР Немачкој где живи и ради.

Дужничка доцња и трошкови поступка

8. Гж. 156/85 од 30. I 1985.

Тужилац није пружио ни доказ на околности да ли је и када тужени примио рачун на који се тужилац у својој мандатној тужби позива.

Дужник долази у доцњу кад не испуни обавезу у року одређеном за испуњење.

Ако рок за испуњење није одређен, дужник долази у доцњу кад га поверилац позове да испуни обавезу, усмено или писмено, ван судском опоменом или започињањем неког поступка чија је сврха да се постигне испуњење обавезе (чл. 324 Закона о облигационим односима).

Одредбама Одлуке о одржавању чистоће (Сл. лист Општине Нови Сад бр. 7/79), а ни другим посебним прописима није прописано за сопственике станова, носиоце станарског права у ком року су дужни да изврше обавезу исплатом накнаде тужиоцу за изношење смећа.

Кад је у питању неорочена обавеза онда дужник пада у доцњу тек када је опоменут на испуњење обавезе. У таквом случају доцња наступа првог дана рачунајући од пријема опомене која може бити дата усмено или писмено. Ако је тужилац без претходне опомене против туженог поднео мандатну тужбу за испуњење обавезе исплатом утуженог износа, онда се сама тужба сматра опоменом. Кад је тужени првог дана по пријему мандатне тужбе издатог платног налога првостепеног суда исплатио тужиоцу утужени износ отуда произилази да тужени

тиме није доспео у доцњу исплате тужиоцу главнице — накнаде за изношење смећа у износу до 195 динара па због тога тужени није у обавези да тужиоцу исплати ни камату, а ни трошкове мандатног поступка, ни трошкове спора.

Стицање без основа — застарелост

9. Гж. 3442/84 од 12. XII 1984.

Првостепени суд је усвојио приговор застарелости потраживања и одбио тужбени захтев за исплату накнаде за испоручени плин за децембар месец 1982. године у износу од 4.454,90 динара, и из тих разлога у овом делу одбио тужбени захтев тужиоца. По становишту првостепеног суда потраживање тужиоца је застарело, јер се ради о захтеву за исплату накнаде за испоручену топлотну енергију, која потпомаже у смислу чл. 378 ст. 1 тач. 1 Закона о

облигационим односима застарева за једну годину.

Погрешно је становиште првостепеног суда да је потраживање тужиоца застарело, јер тужилац није испоручивао топлотну енергију туженом, већ је топлотну енергију испоручивала РО „Инвест-пројект“ ООУР „Грејање“ Нови Сад, а тужилац је за туженог вршио обрачун и исплатио накнаду за плин утрошен за загревање стана тужене за децембар 1982. године.

Према изложеном следи закључак да је тужилац трећем лицу платио накнаду за плин утрошен за загревање стана тужене и ово представља исплату за другога, па тужилац има право на накнаду у смислу чл. 218 Закона о облигационим односима, јер је основ потраживања тужиоца стицање без основа, па ово потраживање застарева у општем року од 5 година, прописано одредбама чл. 371 Закона о облигационим односима.

*Праксу одабрао
Светозар Добросављевић*

**ПОВОДОМ ЗАКЉУЧАКА ВЕЋА ОПШТИНА СКУПШТИНЕ САП
ВОЈВОДИНЕ И СЕКЦИЈЕ ПК ССРНВ ЗА ДРУШТВЕНО-ПОЛИ-
ТИЧКИ СИСТЕМ О СТАЊУ ОРГАНИЗОВАНОСТИ И КАДРОВ-
СКЕ ОСПОСОБЉЕНОСТИ СЛУЖБЕ ПРАВНЕ ПОМОЋИ И
АДВОКАТУРЕ У САПВ**

Закључцима Савезног већа Скупштине СФРЈ од 25. јуна 1980. године о стању и актуелним проблемима адвокатуре и других видова правне помоћи, изражен је одлучан став друштва да је правна помоћ интегрални чинилац самоуправне праксе, система самозаштите друштвених вредности социјалистичког самоуправљања, уставности и законитости и да адвокатура, као самостална друштвена служба и најзначајнији вид пружања правне помоћи, има изузетно одговорно место и улогу у јачању уставности и законитости, односно у остваривању и заштити слобода, права и одговорности радних људи и грађана, организација удруженог рада и других самоуправних организација и заједница. Исто тако да постоји потреба сталног праћења организације и рада, посебно служби правне помоћи и адвокатуре као најзначајнијег облика пружања правне помоћи.

Програмом рада Скупштине САПВ за 1985. годину била је предвиђена израда Анализе о стању организованости и кадровској оспособљености служби правне помоћи и адвокатуре у САПВ.

Анализу су сачинили Покрајински секретаријат за правосуђе и управу и Покрајински завод за кадровске послове, у сарадњи са Адвокатском комором Војводине и Врховним судом Војводине.

Ова Анализа је била разматрана на седници Секције ПК ССРНВ за друштвено-политички систем одржане 19. 09. 1985. године и на 50. седници Већа општина Скупштине САПВ одржане 26. 11. 1985. године.

Иако се о неким ставовима може и дискутовати, због изузетног значаја ових докумената за развој адвокатуре у САП Војводини објављују се интегрални текстови Закључака Већа општина САП Војводине и Секције ПК ССРНВ за друштвено-политички систем.

ЗАКЉУЧЦИ

ВЕЋА ОПШТИНА СКУПШТИНЕ САП ВОЈВОДИНЕ

Веће општина Скупштине Социјалистичке Аутономне Покрајине Војводине на 50. седници, одржаној 26. новембра 1985. године, разматрало је:

АНАЛИЗУ СТАЊА ОРГАНИЗОВАНОСТИ И КАДРОВСКЕ ОСПОСОБЉЕНОСТИ СЛУЖБЕ ПРАВНЕ ПОМОЋИ И АДВОКАТУРЕ У САП ВОЈВОДИНИ

По закљученој расправи имајући у виду ставове Секције ПК ССРНВ за друштвено-политички систем, а на предлог Одбора за унутрашњу политику Веће је усвојило, следеће

Закључке:

1. Веће препоручује скупштинама општина да у својим срединама анализирају укупну проблематику правне помоћи и на основу тога предузму конкретне мере, ради даљег унапређивања организованости и ефикасности пружања правне помоћи у функцији потпунијег остваривања уставности и законитости и заштите слобода, права и дужности радних људи и грађана, организација удруженог рада, месних заједница и других самоуправних организација и заједница.

У томе је потребно посебно сагледати организованост и кадровску оспособљеност адвокатури, као посебне друштвене службе, потребу за оснивањем служби правне помоћи, где то није учињено, полазећи од стања на задовољавању потреба радних људи и грађана, уз сагледавање могућности организовања ове службе, и за више општина. Треба изнаћи могућности друштвено целисходног начина обезбеђивања равноправности у остваривању права и интереса радних људи и грађана путем адвокатури и службе правне помоћи (бесплатна правна помоћ одређеним категоријама грађана) и за већи допринос адвокатури, изградњи ефикаснијег правосудног система путем праћења друштвених односа и појава од значаја за пружање правне помоћи.

Том приликом скупштине општина треба да сагледају реализацију обавеза из Друштвеног договора о усклађивању обавеза адвоката за задовољавање друштвених и заједничких потреба и разлоге њиховог неспровођења, као и потребу усклађивања тог Договора са решењима из Договора о усклађивању пореске политике у САП Војводини, имајући у виду друштвени интерес да се материјално-економски положај адвокатури јединствено уређује на територији САП Војводине. Скупштине општина треба да утичу и на изналажење могућности за организовање адвокатских радних заједница, у складу са потребама удруженог рада.

2. Адвокатска комора Војводине треба да се ангажује на потпунијем и организованијем укључивању адвоката у друштвене токове и акције за остваривање заштите уставности и законитости, отклањању негативних појава и јачању социјалистичког морала. У том циљу треба предузети мере за потпуно остваривање улоге адвокатури у поступку пред

судовима и другим органима, за економичност поступка и за њен допринос правилном доношењу одлука и њиховом ефикасном извршавању. Ради остваривања ових циљева, препоручује се Адвокатској комори Војводине да своје активности усмери на даље јачање стручне оспособљености професионалне етике и одговорности у раду и да анализира садржај и примену Статута, Кодекса професионалне етике адвоката и других самоуправних аката и оцени потребу њиховог усклађивања са токовима нашег самоуправног социјалистичког развоја.

3. У припремама за измене и допуне Закона о адвокатури и служби правне помоћи које ће извршити Покрајински секретаријат за правосудје и управу посебно треба сагледати следећа питања: упис адвоката у именик, пријем приправника, демократизацију кадровске политике, остваривање јавних овлашћења и шири друштвени интерес у адвокатури и др.

4. Услед значаја Закона о изменама и допунама Закона о адвокатури и служби правне помоћи, а који треба да се заснива на реалним потребама и ширим друштвеним интересима, неопходно је у претходном поступку, пре израде нацрта закона, припремити и разматрати тезе за измену и допуну Закона.

ПРЕДСЕДНИК ВЕБА.

Милан Видовић

ЗАКЉУЧЦИ

СЕКЦИЈЕ ПК ССРНВ ЗА ДРУШТВЕНО-ПОЛИТИЧКИ СИСТЕМ

Секција се залаже да скупштине друштвено-политичких заједница, друштвено-политичке организације, организације удруженог рада, месне заједнице, удружења правника и Адвокатска комора разматрају укупну проблематику правне помоћи и предузму конкретне мере како би се и даље унапређивало пружање правне помоћи и омогућило што потпуније остваривање и заштита слобода, права и интереса радних људи и грађана, организација удруженог рада и других самоуправних организација и заједница.

У Социјалистичком савезу радног народа, као најширој делегатској основи потребно је сагледати стање и услове за организовање служби правне помоћи у скупштинама општина и у организацији Савеза синдиката за потребе радних људи у организацијама удруженог рада. Ово је нарочито потребно у оним општинама где нема организоване службе правне помоћи ни у скупштинама општина.

Секција се залаже за бесплатно пружање правне помоћи одређеним категоријама грађана путем служби правне помоћи и адвокатуре и радним људима путем организације Савеза синдиката. Приликом процене стања и потреба за опредељивање начина на који ће се обезбедити да сви радни људи и грађани буду равноправни у остваривању својих права и интереса без обзира на њихове материјалне могућности, треба са-

гледати шире друштвене интересе и дати могућност да се о томе радни људи и грађани изјасне.

У општини Социјалистички савез радног народа као фронт организованих социјалистичких снага и најшира основа делегатског система има обавезу и одговорност за подстицање и стварање услова за самоуправно организовање адвоката и за удруживање рада адвоката, и обавезу да путем делегатског система обезбеди што адекватније услове за пружање укупне правне помоћи.

Полазећи од стручног знања и искуства адвоката потребно је да се преко својих организација укључе у рад Социјалистичког савеза и у делегатски систем уопште чиме би дали велики допринос у изградњи правосудног система и друштва у целини, а то би допринело и јачању угледа адвокатуре, унапређивању њене организације рада и постизању бољих резултата у решавању питања од значаја за развој адвокатуре. У том смислу неопходно је више него до сада да прате друштвене односе и појаве од значаја за пружање правне помоћи и у превентивној функцији указати друштвено-политичким организацијама и скупштинама друштвено-политичких заједница и да и на тај начин обезбеђују заштиту уставности и законитости.

Адвокатска комора путем адвокатских организација неопходно је да утиче на адвокате да у свом раду знатно више делују на спречавању настанка спора, на решавању конфликтних ситуација мирењем и поравнањем као и да се ангажују на већој економичности поступка, на правичном доношењу одлука и њиховом ефикасном извршавању.

Секција је мишљења да је потребно приступити припремама за измену и допуну Закона о адвокатури и служби правне помоћи у којима би се посебно сагледала следећа питања: уписа адвоката у именик, пријема приправника, демократизације кадровске политике, остваривања јавних овлашћења и ширег друштвеног интереса у овој делатности и друго. Такође, Секција сматра да због значаја овог питања, због места и улоге служби правне помоћи и адвокатуре у јачању уставности и законитости, односно у остваривању и заштити слобода, права и одговорности радних људи и грађана, организација удруженог рада и других самоуправних организација и заједница, неопходно је да се о тезама за измену и допуну Закона пре утврђивања нацрта обезбеди потребна расправа у овој Секцији.

Секција сматра да је због обезбеђења положаја адвокатуре утврђеним Друштвеним договором о усклађивању обавеза адвоката за задовољавање општедруштвених и заједничких потреба, неопходно што пре приступити усаглашавању појединих његових одредаба са одређеним одредбама новелираних прописа о порезима.

Секција сматра да због значаја овог питања, расправу по овом материјалу треба обавити и у надлежним већима Скупштине САП Војводине, а не само у радним телима Већа.

Секција ће на погодан начин по одређеним питањима из ове области информисати Председништво Покрајинске конференције ССРН Војводине.

ИЗ СЕДНИЦЕ УПРАВНОГ ОДБОРА

На седници Управног одбора, одржаној 15. новембра 1985. године, донета су следећа решења:

1) Председник Милан Миковић, упознао је Управни одбор са закључцима седнице Председништва Савеза републичких и покрајинских адвокатских комора Југославије од 6. X 1985. године.

2) Узет је на знање извештај председника Управног одбора који се односи на допис Координационог одбора за друштвене организације и удружења грађана ПК ССРНВ, у вези договора о спровођењу задатака друштвених организација и удружења грађана у изборима делегације и делегата у 1986. години.

3) Председник Управног одбора упознао је Управни одбор са током и закључцима седнице Одбора за унутрашњу политику Већа удруженог рада и Већа општина Скупштине САП Војводине, а који се односе на разматрање и утврђивање Анализе стања организованости и кадровске оспособљености службе правне помоћи и адвокатуре у САП Војводини.

На поменутој седници усвојени су Закључци из Анализе које је усвојило и Извршно веће САП Војводине на једној од својих ранијих седница.

4) Председник Милан Миковић упознао је чланове Управног одбора са службеном белешком са седнице Секције ПК СРН Војводине за друштвено-политички систем која је одржана 19. IX 1985. године.

5) Војислав Рашовић, потпредседник Управног одбора, поднео је извештај са редовне годишње Скупштине АК Косова.

На поменутој Скупштини за новог председника изабран је Микел Марку, адвокат из Пећи.

6) Лотина Мирослав, адвокат у Новом Саду, овлашћен је да присуствује припремном састанку за организовање саветовања на тему „Актуелни проблеми привредних преступа и прекршаја“, а по позиву Удружења за кривично право и криминологију САП Војводине и часописа „Право — теорија и пракса“.

7) Јајић Бүри и Зекић Драгољубу, који воде удружену (заједничку) адвокатску канцеларију у Зрењанину, није одобрена израда засебних печата, јер је њихов захтев противан члану 48. став 2. Статута АК Војводине.

8) Усвојен је извештај благајника УО о стању средстава на жиро-рачуну Коморе.

Утврђен је завршни рачун за 1984. годину.

Утврђен је предлог ребаланса финансијског плана за 1985. годину.

Утврђен је предлог Финансијског плана за 1986. годину.

9) Решењем број 413/85 уписује се у Именик адвоката Маринковић Стеван, са седиштем адвокатске канцеларије у Инђији, Ул. Моше Пијаде бр. 13, а са даном 15. новембар 1985. године.

10) Решењем број 421/85 уписује се у Именик адвоката Боровић Боривоје, са седиштем адвокатске канцеларије у Панчеву, Ул. Паје Маргановића бр. 49/IV, а са даном 15. новембар 1985. године.

11) Решењем број 423/85 уписује се у Именик адвокатских приправника Милић Владимир, дипл. правник из Сремске Митровице, са адвокатско-приправничком вежбом код Милић Миливоја, адвоката у Сремској Митровици. Адвокатско-приправничка вежба тече од 15. новембра 1985. године.

12) Решењем број 424/85 уписује се у Именик адвокатских приправника Дорић Матија, дипл. правник из Новог Сада, са адвокатско-приправничком вежбом код др Јована Гуцуње, адвоката у Новом Саду. Адвокатско-приправничка вежба тече од 15. новембра 1985. године.

13) Решењем број 432/85 уписује се у Именик адвокатских приправника Јакшић Александар, дипл. правник из Ковина, са адвокатско-приправничком вежбом код Мијовић Миодрага, адвоката у Ковину. Адвокатско-приправничка вежба тече од 6. децембра 1985. године.

14) Решењем број 440/85 брише се из Именика адвокатских приправника Јожа Ласло, адвокатски приправник из Суботице, са адвокатско-приправничком вежбом код Јожа Ибоље, адвоката у Суботици, а са даном 31. децембар 1985. године, јер је уписан у Именик адвоката.

15) Решењем број 439/85 уписује се у Именик адвоката Јожа Ласло, са седиштем адвокатске канцеларије у Суботици, Ул. Цара Лазара 12, а са даном 1. јануар 1986. године.

16) Решењем број 441/85 узето је на знање да адвокати Јожа Ибоља и Јожа Ласло из Суботице, са даном 1. јануар 1986. године воде удружену (заједничку) адвокатску канцеларију са седиштем у Суботици, у Ул. Цара Лазара бр. 12.

17) Решењем број 444/85 брише се из Именика адвокатских приправника Лекић Драган, адвокатски приправник из Новог Сада, са адвокатско-приправничком вежбом код др Јована Гуцуње, адвоката у Новом Саду, а са даном 9. XI 1985. године, због истека адвокатско-приправничке вежбе.

18) Решењем број 415/85 брише се из Именика адвокатских приправника Балетић Милијана, адвокатски приправник из Новог Сада, са адвокатско-приправничком вежбом код Ковачевић Бошка, адвоката у Новом Саду, а са даном 15. XI 1985. године, због заснивања радног односа.

19) Решењем број 407/85 узето је на знање да је Парошки Љиљана, адвокатски приправник из Панчева, прекинула адвокатско-приправничку вежбу у адвокатској канцеларији Чубрило Станка, адвоката у Панчеву и исту наставила код Грујић Владимира, адвоката у Бачкој Паланци, са даном 1. IX 1985. године.

20) Решењем број 418/85 узето је на знање да је Давидовац Радивој, адвокат из Каћа, са даном 4. XI 1985. године, преселио седиште своје адвокатске канцеларије из Каћа у Нови Сад, у Ул. Јована Борбевића бр. 11.

21) На основу мишљења Комисије за доделу одликовања, повеља и плакета Управни одбор АК Војводине донео је следећу одлуку:

За самопрегорни савесни дугогодишњи рад у пружању правне помоћи и за ванредне заслуге на унапређењу адвокатуре АК Војводине додељује Захвалницу и Плакету следећим појединцима:

Руди Сиви, председнику Скупштине САП Војводине,
Кујунџић Јосипу, адвокату у пензији из Суботице,
Мишић Славку, адвокату у пензији из Новог Сада,
Рапајић Милану, адвокату у пензији из Новог Сада,
Марић Антонију, адвокату у пензији из Новог Сада.

Као знак признања за савесни и дугогодишњи рад у вршењу адвокатуре АК Војводине додељује Повељу једном броју умрлих адвоката и адвоката у пензији (ревидирани списак прочитаће се на Редовној годишњој скупштини).

22) Решењем број 462/85 одлучено је:

I. Редовни попис (инвентарисање) основних средстава и извора средстава за пословну 1985. годину обавиће се у периоду од 12. децембра 1985. године до 4. јануара 1986. године у свему према плану пописа.

II. У Комисију за попис основних средстава и ситног инвентара именује се: Шећеров Урош, адвокат у Новом Саду, Рудић Дарко адвокат у Новом Саду, и Стакић Бранислав, адвокат у Новом Саду.

III. У Комисију за попис новчаних средстава, осталих средстава и дужничко-поверилачких односа именују се: Богнар Иштван, адвокат у Новом Саду, Давидовац Радивој, адвокат у Новом Саду, и Иванчевић Лидија, адвокат у Новом Саду.

Управни одбор АКВ

ИЗ ЗАПИСНИКА РЕДОВНЕ ГОДИШЊЕ СКУПШТИНЕ АДВОКАТСКЕ КОМОРЕ ВОЈВОДИНЕ

Адвокатска комора Војводине одржала је Редовну годишњу Скупштину 7. децембра 1985. године у Новом Саду.

У раду Скупштине, поред великог броја чланова, узели су учешћа високи гости — функционери наше Покрајине, делегати Савеза републичких и покрајинских адвокатских комора Југославије и братских адвокатских комора и то: Руди Сова, председник Скупштине САП Војводине, Милутиновић Борбе, члан Извршног већа Скупштине САП Војводине, др Даринка Недељковић, друштвени правобранилац самоуправљања Војводине, Анђелко Којичић, заменик покрајинског секретара за правосуђе и управу, Миодраг Бисалов, помоћник покрајинског секретара за правосуђе и управу, Бранко Маљковић, заменик председника Врховног суда Војводине, др Бранко Петрић, професор Правног факултета у Новом Саду, Даница Татић, заменик градског секретара за правосуђе и управу, Дедић Томислав, заменик председника Савеза републичких и покрајинских адвокатских комора Југославије, Булић Жарко, председник Заједнице адвокатских комора Босне и Херцеговине, Јовановић Драган, представник Адвокатске коморе Црне Горе, Ратко Журић, представник Одвјетничке

коморе Хрватске, Радоњићи Мустафа, представник Адвокатске коморе Косова, Сотир Главинче, представник Адвокатске коморе Македоније, Огурек Горазд, секретар Адвокатске коморе Србије, Јаков Мијовић, секретар Савеза републичких и покрајинских адвокатских комора Југославије, и Драгослав Трнинић, адвокат у Београду.

У дискусији су узели реч:

Руди Сова, председник Скупштине САП Војводине,
Томислав Дедић, заменик председника Савеза републичких и покрајинских адвокатских комора Југославије,

Ратко Журић, делегат Одвјетничке коморе Хрватске,

Драгослав Трнинић, адвокат у Београду,

Анђелко Којичић, заменик покрајинског секретара за правосуђе и управу,

Др Даринка Недељковић, покрајински друштвени правобранилац самоуправљања и председник Председништва Савеза удружења правника Југославије,

Горазд Огурек, секретар Адвокатске коморе Србије,

Александар Ердељан, адвокат из Сремске Митровице,

Мирко Борјановић, адвокат из Новог Сада.

Редовна годишња Скупштина једногласно је:

1) Усвојила извештај Управног одбора о раду Адвокатске коморе Војводине за период од 14. октобра 1984. године до 7. децембра 1985. године.

2) Усвојила Завршни рачун Адвокатске коморе Војводине за 1984. годину,

3) Усвојила извештај Комисије за преглед финансијског пословања Адвокатске коморе Војводине за 1984. годину,

4) Усвојила ребаланс плана прихода и расхода за 1985. годину,

5) Донела Финансијски план прихода и расхода Адвокатске коморе Војводине за 1986. годину,

6) Донела Одлуку о повишењу чланарине на 2.000. — динара месечно почев од 1. IX 1985. године до 31. XII 1985. године, односно на 2.500. — динара месечно почев од 1. I 1986. године, па надаље.

7) Донела Одлуку о давању разрешнице свим органима Коморе.

На редовној годишњој Скупштини додељене су Плакете са захвалницом следећим појединцима:

Руди Сиви, председнику Скупштине САП Војводине,

Кујунџић Јосипу, адвокату у пензији из Суботице,

Мишић Славку, адвокату у пензији из Новог Сада,

Рапајић Милану, адвокату у пензији из Новог Сада,

Марић Антонију, адвокату у пензији из Новог Сада.

Као знак признања за савесни и дугогодишњи рад у вршењу адвокатуре додељене су Повеље Адвокатске коморе Војводине следећим појединцима: Попов Василију, адвокату у пензији из Зрењанина, Јаковљевић Василију, адвокату у пензији из Панчева, Радић Васи, адвокату у

пензији из Алибунара, Недић Вери, адвокату у пензији из Новог Сада, Стакић Јовану, адвокату у пензији из Новог Сада, Грковић Душану, адвокату у пензији из Новог Сада, Илић Илији, адвокату у пензији из Руме, Јовановић др Милану, адвокату у пензији из Новог Сада, Тодоровић Драгољубу, адвокату у пензији из Новог Сада, Алимпић Катици, административном секретару Адвокатске коморе Војводине у пензији из Новог Сада, Врбашки Даринки, адвокату у пензији из Новог Сада, Терек Шимону, адвокату у пензији из Сенте, Арчон Славку, адвокату у пензији из Сомбора, Шиплика Јаношу, адвокату у пензији из Бездана, Милић Будимиру, адвокату у пензији из Жабља, Скендеровић Марку, адвокату у пензији из Суботице, Ивачковић Дејану, адвокату у пензији из Новог Сада, Милошев Момчилу, адвокату у пензији из Србобрана, Ђурчић Емилу, адвокату у пензији из Кикинде, Радичевић Властимиру, адвокату у пензији из Панчева, Секулић Јакову, адвокату у пензији из Сомбора, Калембер Стевану, адвокату у пензији из Инђије, Кокаи-Келемен Рожи, адвокату у пензији из Бачке Тополе, Јеловац Максиму, адвокату у пензији из Титела, Мандић Слободану, адвокату у пензији из Темерина, Комленовић Вељку, адвокату у пензији из Новог Сада.

Као знак признања за савесни и дугогодишњи рад у вршењу адвокатуре Адвокатска комора Војводине посмртно додељује Повељу следећим појединцима:

Жожа Лајошу, адвокату из Суботице, Бороцки Проки, адвокату у пензији из Бачке Паланке, Миливојевић Слободану, адвокату из Сомбора, Петровић Живану, адвокату у пензији из Беле Цркве, Стантић Антуну, адвокату из Суботице, Еремић Сави, адвокату у пензији из Новог Бечеја, Каназир Милану, адвокату у пензији из Жабља, Шеберле Јенеу, адвокату у пензији из Панчева, Дебречени др Аладару, адвокату у пензији из Бачке Тополе, Анкић Стевану, адвокату из Панчева, Сингер др Бели, адвокату из Суботице, Ђурчин Милану, адвокату из Панчева, Станковић Радивоју, адвокату у пензији из Новог Сада, Бурашевић Виду, адвокату у пензији из Бечеја, Божовић Милораду, адвокату из Панчева, Стојановић Богдану, адвокату у пензији из Вршца, Колесар Петру, адвокату у пензији из Новог Сада, Сабатуш Стјепану, адвокату из Петроварадина, Шкарић Томиславу, адвокату из Зрењанина, Гардашевић Стевану, адвокату у пензији из Зрењанина, Николић др Николи, адвокату у пензији из Новог Сада, Перић Бранку, адвокату у пензији из Новог Сада, Бодрић др Михајлу, адвокату у пензији из Бачке Тополе, Коњовић др Федору, адвокату у пензији из Сомбора, Николић Кости, адвокату у пензији из Београда,

**На редовној годишњој Скупштини Адвокатске коморе
Војводине, одржаној у Новом Саду 7. децембра 1985,
изабрани су следећи органи Адвокатске коморе
Војводине**

Председник УО:

Јекић Боровој, адвокат, Нови Сад

1 потпредседник УО:

Будишин Душан, адвокат, Кикинда

II потпредседник УО:

Јеловац Никола, адвокат, Сомбор

III потпредседник УО:

Рашовић Војислав, адвокат, Сремска Митровица

Управни одбор:

- I — Воргић др Никола, адвокат, Нови Сад
- II — Бачић Слободан, адвокат, Панчево
- III — Бељански Слободан, адвокат, Нови Сад
- IV — Ботић-Ракић Бранислава, адвокат, Нови Сад
- V — Бурчин Душан, адвокат, Панчево
- VI — Дамјан Борбе, адвокат, Зрењанин
- VII — Дулић Ружа, адвокат, Суботица
- VIII — Трухар Владимир, адвокат, Сремска Митровица
- IX — Јухас Антал, адвокат, Бачка Топола
- X — Лотина Мирослав, адвокат, Нови Сад

Дисциплински тужилац:

Добросављевић Светозар, адвокат, Нови Сад

I заменик дисциплинског тужиоца:

Лаковић Милорад, адвокат, Нови Сад

II заменик дисциплинског тужиоца:

Станић Душан, адвокат, Зрењанин

Председник Дисциплинског суда:

Радојчић Лазар, адвокат, Нови Сад

Заменик председника:

Конц Иштван, адвокат, Кањижа

Чланови Дисциплинског суда:

- I — Арсенијевић Слободан, адвокат, Сомбор
- II — Халупа Андреја, адвокат, Алибунар
- III — Коларски Славко, адвокат, Кикинда
- IV — Лападат Ливијус, адвокат, Зрењанин
- V — Матијевић Јован, адвокат, Шид
- VI — Милаков Милорад, адвокат, Панчево
- VII — Милић Душан, адвокат, Нови Сад
- VIII — Новачић Антун, адвокат, Стара Пазова
- IX — Плачков Борбе, адвокат, Нови Сад
- X — Тодоровић Владимир, адвокат, Кула
- XI — Томасовић Мирјана, адвокат, Суботица
- XII — Закић Младен, адвокат, Суботица

Председник Вишег дисциплинског суда:
Јовановић Драгољуб, адвокат, Панчево

Заменик председника:
Маркићевић Милан, адвокат, Нови Сад

Чланови Вишег дисциплинског суда:

- I — Бачујков Славко, адвокат, Панчево
- II — Јасика Никола, адвокат, Инђија
- III — Весковић Живко, адвокат, Сремска Митровица
- IV — Лазић Драгутин, адвокат, Сомбор
- V — Лошонц др Аурел, адвокат, Суботица
- VI — Надлачки Бұра, адвокат, Сомбор
- VII — Несторов Мирко, адвокат, Зрењанин
- VIII — Нешић Зоран, адвокат, Сремска Митровица
- IX — Вебер Борђе, адвокат, Нови Сад
- X — Варади Имре, адвокат, Зрењанин
- XI — Рудински Никола, адвокат, Суботица

Председник Комисије за преглед финансијског пословања:
Фодор Тибор, адвокат, Палић

Чланови:

- I — Филиповић Мирослав, адвокат, Инђија
- II — Милић Томислав, адвокат, Нови Сад

Заменици:

- I — Пернат Миљан, адвокат, Зрењанин
- II — Туцаковић Ружица, адвокат, Сомбор

Адвокатска комора Војводине

ИЗ СЕДНИЦЕ УПРАВНОГ ОДБОРА

На седници Управног одбора, одржаној 13. XII 1985. године, донета су следећа решења:

1) Именовани су за секретара Управног одбора Лотина Мирослав, адвокат у Новом Саду, за благајника Управног одбора Ботић-Ракић Бранислава, адвокат у Новом Саду, и за заменика представника Управног одбора у Савезу републичких и покрајинских адвокатских комора Југославије Будишин Душан, потпредседник УО, адвокат у Кикинди.

2) Управни одбор именовао је чланове свих Комисија и то:

КОМИСИЈА ЗА СТАТУТАРНА И НОРМАТИВНА АКТА

председник: Рончевић Стеван

чланови:

Бети Станко, адвокат, Нови Сад
Шећеров Миомир, адвокат, Нови Сад

Вукајловић Бошко, адвокат, Рума
Марић Јованка, адвокат, Нови Сад
Милић Миливоје, адвокат, Сремска Митровица
Антић Слободан, адвокат, Стара Пазова

КОМИСИЈА ЗА ПРОПИСЕ И ПРАВНУ ПРАКСУ

председник: др Никола Вургић

чланови:

Чешљевић Момчило, адвокат, Србобран
Маркићевић др Александар, адвокат, Нови Сад
Хил Јосип, адвокат, Бачки Петровац
Чејовић Петар, адвокат, Суботица

КОМИСИЈА ЗА ПРАЋЕЊЕ ПРИМЕНЕ ДРУШТВЕНОГ ДОГОВОРА

председник: Миковић Милан

чланови:

Царић Бранко, адвокат, Нови Сад
Весковић Живко, адвокат, Сремска Митровица
Томин Боровој, адвокат, Нови Сад
Бошњак Бура, адвокат, Сомбор
Мићовић Данило, адвокат, Зрењанин

КОМИСИЈА ЗА ПРИМЕНУ ТАРИФЕ

председник: др Сава Грујић

чланови:

Попадић мр Војислав, адвокат, Нови Сад
Добросављевић Милан, адвокат, Нови Сад
Борјановић Мирко, адвокат, Нови Сад
Јухас Стеван, адвокат, Суботица
Милић Томислав, адвокат, Нови Сад

КОМИСИЈА ЗА БИБЛИОТЕКУ

председник: Бељански Слободан

чланови:

Шећеров Урош, адвокат, Нови Сад
Узелац Хелена, адвокат, Нови Сад
Аћимовић Слободан, адвокат, Сремска Митровица
Вучевић Зоран, адвокат, Нови Сад
Јанкулов Небојша, адвокат, Нови Сад
Максић Дејан, адвокат, Нови Сад

КОМИСИЈА ЗА УДРУЖИВАЊЕ РАДА У АДВОКАТУРИ

председник: Грчки Александар

чланови:

Хаџић Лазар, адвокат, Нови Сад
Козомора Милан, адвокат, Нови Сад

Нинков Велимир, адвокат, Титов Врбас
Белић Никола, адвокат, Зрењанин
Здјелар Мирослав, адвокат, Нови Сад
Лападат Ливијус, адвокат, Зрењанин

КОМИСИЈА ЗА САРАДЊУ СА СИЗ-ОМ ПЕНЗИЈСКОГ И ИНВАЛИДСКОГ ОСИГУРАЊА

председник: Савић Сава

чланови:

Ишпановић др Тошо, адвокат, Суботица
Ербес Душан, адвокат, Панчево
Тодоровић Радивој, адвокат, Нови Сад
Јухас Антал, адвокат, Бачка Топола
Игић Сава, адвокат, Шид

КОМИСИЈА ЗА ДОДЕЛУ ОДЛИКОВАЊА, ПОВЕЉА И ПЛАКЕТА

председник: Букановић Василије

чланови:

Примовић Живко, адвокат, Темерин
Секел Јован, адвокат, Зрењанин
Рапајић Вера, адвокат, Нови Сад
Вебер Борбе, адвокат, Нови Сад

КОМИСИЈА ЗА МЕЂУНАРОДНЕ ВЕЗЕ

председник: др Лошонц Аурел

чланови:

Шуљок Агнеш, адвокат, Бачка Топола
Николић Коста, адвокат, Зрењанин
Ботић-Ракић Бранислава, адвокат, Нови Сад
Воргић Александар, адвокат, Нови Сад

КОМИСИЈА ЗА ИДЕОЛОШКО-ПОЛИТИЧКИ РАД

председник: Кецојевић Драгутин

чланови:

Милић Душан, адвокат, Нови Сад
Калишки Васа, адвокат, Панчево
Бајић Мирослав, адвокат, Сента
Херцег Жофија, адвокат, Суботица

КОМИСИЈА ЗА КАДРОВЕ

председник: Варади Имре

чланови:

Трухар Владимир, адвокат, Сремска Митровица

Илијин Андрија, адвокат, Суботица

Бурчин Душан, адвокат, Панчево

Јуришић Иван, адвокат, Сомбор

3) На предлог председника Јекића именовани су потписници Управног одбора чији ће потписи бити депоновани у СДК, и то: Јекић Боровој, председник Управног одбора, Рашовић Војислав, потпредседник Управног одбора, и Лотина Мирослав, секретар Управног одбора.

4) Председник Јекић упознао је Управни одбор са дописом Савеза републичких и покрајинских адвокатских комора Југославије и Савезног секретаријата за иностране послове а који се односи на пружање адвокатских услуга југословенским грађанима на привременом раду и боравку у иностранству. Ово питање, иницирано од ССИП-а оцењује се као веома значајно те му треба посветити посебну пажњу, те је одлучено да се наведени материјал проследи Комисији за међународне везе на обраду и доставу мишљења.

5) Председник Боровој Јекић обавестио је Управни одбор да је Председништво АК Србије сазвало прву Конференцију адвоката Србије за 14. XII 1985. године у Сава-центру у Београду.

Првој Конференцији адвоката Србије присуствоваће као званични представници АК Војводине: Јекић Боровој, председник УО, Бељански Слободан и Бурчин Душан, чланови УО.

6) Узет је на знање извештај благајника Управног одбора о стању новчаних средстава на жиро-рачуну Коморе.

7) Решењем број 410/85 уписује се у Именик адвоката Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду Борал Егон, са седиштем адвокатске канцеларије у Зрењанину, у Ул. Иве Лоле Рибара бр. 2, а са даном 1. I 1986. године.

8) Решењем број 465/85 уписује се у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду Татјана Чукић, са адвокатско-приправничком вежбом код Милана Божићевића, адвоката у Новом Саду. Адвокатско-приправничка вежба тече од 30. XII 1985. године.

9) Решењем број 445/85 брише се из Именика адвоката Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду Боровић Боровоје, адвокат из Панчева са даном 18. XI 1985. године, због пресељења седишта своје адвокатске канцеларије на територију Основне адвокатске коморе у Београду.

10) Решењем број 454/85 брише се из Именика адвокатских приправника Александар Кравић, са адвокатско-приправничком вежбом код Хоровиц Владимира, адвоката у Новом Саду, са даном 31. 10. 1985. године због истека адвокатско-приправничке вежбе.

11) Решењем број 448/85 узима се на знање да је Оливера Јелкић, адвокатски приправник из Сремске Митровице променила адвокатско-приправничку вежбу од адвоката Нешић Зорана из Сремске Митровице код адвоката Огњановић Драгана, у Сремској Митровици са даном 8. XI 1985. године.

12) Решењем број 456/85 наложено је књиговодству Коморе да изврши обрачун посмртнине иза пок. Мандровић Богдана, адвоката у пензији из Суботице, и посмртнину исплати удовици преминулог Мандровић Елзи, Суботица, Лењинов парк бр. 13.

13) Узет је на знање извештај административног секретара да је Одвјетничка комора Хрватске добила сагласност за примену Тарифе о наградама и накнади трошкова за рад одвјетника. Измене и допуне Тарифе ОК Хрватске објављене су у „Народним новинама“ бр. 44/85 од 5. XI 1985. године, а Тарифа је ступила на снагу 13. XI 1985. године.

Управни одбор АКВ

Уређивачки савет

Председник:

Никола Вујашковић

судија Уставног суда Војводине

Светозар Дракулић, заменик јавног правобраниоца Војводине, *Антоније Борић*, судија Врховног суда Војводине, *Никола Једовац*, адвокат у Сомбору, *Васа Калишки*, адвокат у Панчеву, *Жива Коњевић*, шеф Службе за скупштинске послове Привредне коморе Војводине, *Војислав Маринков*, адвокат у Вршцу, *др Љубиша Милошевић*, редовни професор Правног факултета у Новом Саду, *Душан Мићић*, заменик секретара СИЗ-а за научни рад Војводине, *Милан Рапајић*, адвокат у пензији из Новог Сада, *Војислав Рашовић*, адвокат у Сремској Митровици, *Ласло Цабафи*, директор Кадровског и општег сектора фабрике каучука у оснивању, *Зрењанин, др Петар Шарчевић*, ванредни професор Правног факултета на Ријеци, *Душан Шипка*, председник Општинског суда у Пландишту

Уређивачки одбор

Главни и одговорни уредник

Сава Савић

адвокат у Новом Саду

Борђе Вебер, адвокат у Новом Саду, *Светозар Добросављевић*, адвокат у Новом Саду, *Мирослав Здељар*, адвокат у Новом Саду, *Живко Киселички*, судија Вишег суда у Новом Саду

Технички уредник

Мирјана Јовановић

Гласник издаје и власник је Адвокатска комора Војводине, 21000 Нови Сад, Змај-Јовина 20/1. — Телефон: 29-459. Годишња претплата 3000.— дин. Претплата за иностранство 40 US долара. Цена једног броја 250.— дин.

Тек. рачун 65700-678-2047. Рукописи се не враћају.

У издавању часописа учествује и Самоуправна интересна заједница за научни рад Војводине

На основу мишљења Покрајинског секретаријата за образовање, науку и културу САПВ бр. 418—18 од 23. маја 1973. године. Гласник је стручна публикација ослобођена основног и посебног пореза на промет.

Штампа: ГРО „Пролетер“ Рума, Задарска бб, тел. 022/423-711

